

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

AN EASDEM PROPRIETATES A S.
*signent Augustinus & Hilarius: & an istæ sint quæ
dicuntur paternitas, filiatio, &
processio.*

DISTINCTIO XXVII.

HIC quæri potest, utrum proprietates quas Hi-
larius supra assignavit, scilicet quod pater semper est
pater, & filius semper est filius, sint illæ eadem pro-
prietates quas Augustinus superius distinxit, di-
cens, proprium esse patris quod genuit filium, &
proprium filii quod genitus est à patre, & spiritus
sancti quod ab utroque procedit? Ac deinde, utrum
& istæ sint illæ quæ dicuntur paternitas, filiatio,
processio? Videtur quod non sint eadem proprie-
tates quas ponit Hilarius, & illæ, quas ponit Aug.
Si enim eadem sunt, idem est ergo pater esse pater,
& genuisse filium, quod utriusque quidam concedunt.
Si autem hoc est, cui ergo convenit ut sit pater, ei
convenit genuisse filium. Natura ergo divina si pa-
ter est, genuit filium: si vero non genuit, pater non
est. Sed quis audeat dicere, aut quod ipsa genuit
filium, aut quod ipsa pater non sit? Si autem ipsa
pater est, non est ergo idem dicere aliquid esse
patrem, & gignere filium. Et ita non videbitur, ve-
na eademque esse proprietates.

Responsio, ubi ostendit easdem esse proprietates.

*Hilar. ante
mediam li.
12. de Trin.*

AD quod sine præiudicio aliorum dicimus, quod
easdem proprietates notavit uterque, licet diversis
verbis. Quod n. Hilarius ait, ita intelligi debet: Pro-
prium patris est quod semper pater est, id est, pro-
prietas patris est, qua semper pater est: semper ve-
ro pater est, quia semper genuit filium. Ita & pro-
prium filii est, quod semper filius est, id est, proprie-
tas filii est, qua semper filius est. Filius vero semper est, quia
semper genitus est, ergo proprietates qua pater est, eum
quia

quia semper genuit. & hæc eadem dicitur paternitas, vel generatio. Et proprietas qua filius semper est filius, est, quia semper genitus est à patre: & hæc eadem dicitur filiatio, vel genitura, vel natiuitas, vel origo, vel nascibilitas. Sic & proprietas qua spiritus sanctus est spiritus sanctus, vel donum est quia procedit ab utroque: & hæc eadem dicitur processio. In præmissis ergo locutionibus eadem significatæ sunt proprietates.

Quomodo non est omnino idem dicere, esse patrem & genuisse, vel habere filium, ita & de aliis.

NEC tamen videtur nobis omnino esse idem dicere aliquid esse patrem & genuisse filium: vel aliquid esse filium, & habere patrem: vel esse spiritum sanctum, & procedere ab utroque; alioquin pater non esset nomen hypostasis, id est, personæ, sed proprietatis tantum: similiter filius, & spiritus sanctus & ita non per tria nomina significarentur tres personæ. Ideoque dicimus, quia patris nomen non tantum relationem notat, sed etiam hypostasim, id est, substantiam significat: ita & filius, & spiritus S. Relationum vero vocabula, scilicet paternitas, filiatio, processio, vel gignere, gigni, procedere, ipsas tantum relationes, non hypostases significant, siue habere filium & habere patrem: ut verbi gratia, cum dicimus Deus est pater, nomine patris & relationem notamus, & diuinam hypostasim significamus: ut sit intelligentia talis, Deus vel diuina essentia, id est, ille qui genuit, id est, hypostasis quæ habet filium: Similiter Deus est filius, id est, hypostasis genita vel habens patrem. Ita etiam, Deus est spiritus S. id est, hypostasis procedens ab utroque; siue ille qui procedit. Cum vero nomina relationum ponimus in prædicatis, notiones ipsas tantum significamus, non hypostases: ut cum dicimus, Deus genuit, id est, habet filium, & Deus genitus est, id est, habet patrem. Et tunc oportet intelligi

ligi subiectis hypostases tantum non essentiã quã illis proprietatibus determinantur.

Quod proprietates determinant hypostases, non substantiam id est, naturam.

*Ioan. Dam.
lib. 3. de ortho-
doxa fi-
de cã. 6. ad
principium.
Cap. 7. eius-
dem in prin-
cipio.*

*Lib. 3. cap. 5.
in princip.*

ILLÆ n. proprietates singulæ singulis pprie cõ-
ueniunt personis, & per eas personę determinan-
tur, & à se inuicem differunt, sed à se non secedunt.
Vnde Ioan. Damasc. Non differunt ab inuicem hy-
postases secundum substantiam, sed secundũ cha-
racteristica idiomata, id est, determinatiuas pro-
prietates. Characteristica vero, id est, determina-
tiua, sunt hypostaseon & non naturæ. etenim hy-
postases determinant. Item esse quidẽ intẽporali-
ter & eternaliter dicimus diuinã verbi hyposta-
sim, simplicem, omnia habentẽ quæ habet pater,
vt eius homouision, id est, cõsubstantialẽ: natiui-
tatis modo & habitudine à paternali hypostasi
differentẽ, nõquam vero à paternali hypostasi se-
cedẽtem. Idem apertius exprimens personales pp-
rietates, in eodẽ ait: Differentiã hypostaseon, id
est, personarum in tribus proprietatibus, id
est, paternali & filiali & processibili recognosci-
m⁹. Insecessibiles autem ipsas hypostases, & indi-
stables inuicem, & vnitas quidem inconfusibili-
ter; tres n. sunt & si vnitę diuisas autẽ indistanter.
Etenim singula perfecta est hypostasis, & propriã
pprietatem, scil. existentiz modum propriũ pos-
tidet: sed vnitz sunt substantia, & non distant ne-
q; secedunt à paternali hypostasi. Ecce hic habet
distinctas tres illas proprietates, quæ supra diuer-
sis significatz sunt modis.

*Quod sunt alia nomina personarum easdem proprietates
notantia scilicet genitus genitor, ver-
bum, imago.*

HIC non est prætermittendũ, quod sicut pater
& filius & spiritus S. nomina personarum sunt, &
proprietates personales designant: ita etiã sunt &
alia

alia nomina personarum, i. quæ ipsas personas significant, & earum proprietates denotant, & easdem quas & nomina prædicta: vnde & relatiuè dicuntur, scilicet genitor, genit⁹, verbū, imago. Vnde August. in 5. lib. de Trinit. ait: Videndum est, inquit, hoc significari cū dicitur genitus, quod significatur cum dicitur filius: Ideo. n. filius quia genitus: & quia filius, utiq; genitus. Sicut autem filius ad patrem, sic genitus ad genitorē refertur: & sicut pater ad filiū, ita genitor ad genitum. Idē in vj. lib. de Trin. Verbum quidem solus filius accipitur, non simul pater & filius, tanquā ambo sint vnum verbum. Sic. n. verbum dicitur, quomodo imago, nō autē pater & filius simul ambo imago: sed filius solus est imago patris, quemadmodū & filius. Idē in 7. li. de Trin. Verbum secundum quod sapientia est & essentia, hoc est, q. pater, quia verbum nō est pater, & verbum relatiuè dicitur, sicut filius. Item in eodē, Sicut filius ad patrē refertur, ita & verbum ad eum, cuius est verbū, refertur; cū dicitur verbum. Et propterea nō eo verbum, quo sapientia dicitur: quia verbū non ad se dicitur, sed tantū relatiuè dicitur ad eum cui⁹ est verbum, sicut filius ad patrē. Eo quippe est filius, quo verbū: & eo est verbum, quo filius: sapientia verò, quo essentia: & ideo, quia pater & filius sunt vna essentia & vna sapientia. Item in eodem: Non est pater ipse verbum, sicut nec filius, nec imago. Quid autem absurdius quā imaginem ad se dici? Idem in 5. dicitur relatiuè filius, relatiuè dicitur verbum, & imago: & in omnibus his vocabulis ad patrem refertur, nihil autem horum pater dicitur.

Breuitè summam colligit intelligentia prædictorum.

FAPERTE ostensum est, q. sicut filius vel genitus relatiuè dicitur ad patrē, ita verbū, & imago, & q. eo dicitur verbū siue imago quo filius, id est, eadem

Cap. 7. l. 5.
in princip.

Cap. 2. post
principiū

Cap. 3. serz
ad princip.

Lib. 7. de
Trin. cap. 1.
ad princip.

Ibid. paulo
inferius.

Ibid. paulo
superius.

Ibid. paulo
inferius.

Lib. 7. ad
principium.
ca 13. lib. 5.
de Trinit.

eadem proprietate siue notione dicitur verbū & imago qua filius: sed non eo quo verbum, dicitur sapientia vel essentia, quia non notione qua dicitur verbum, dicitur sapientia. Nam sapientia dicitur secundū essentiā, nō secundum relationem. *Generalis regula eorum quæ ad se, & eorum quæ relatiuè dicuntur: Quicquid enim ad se, simul ambo dicuntur: sed non ita in prædictis relatiuis.*

Cap. 2. statim post principium.

EST & hic aduertenda quædam generalis regula eorum quæ ad se, & eorum quæ relatiuè dicuntur de patre & filio. Quicquid. n. ad se dicuntur, vt ait August. in sexto lib. de Trin. non dicitur alter sine altero, id est, quicquid dicuntur quod substantiam eorum ostendat, ambo simul dicuntur. Ergo nec pater est Deus sine filio, nec filius sine patre, sed ambo simul Deus: sed non ambo simul pater, nō ambo simul filius, vel verbum, vel imago. *An secundum substantiam dicatur Deus de Deo, & huiusmodi.*

Hic queritur cum dicitur, Deus de Deo, lumen de lumine, & huiusmodi, vtrum dicantur secundum substantiam. nam secundum relationem constat ista non dici. Si vero secundum substantiam dicuntur simul ambo, scil. pater & filius, possunt dici Deus de Deo, lumē de lumine, secundum prædictam regulam. Ad quod dicimus, quia licet De⁹ secundum substantiam dicatur & lumē, & sapientia, & huiusmodi, & nunquam relatiuè accipiuntur: aliquādo tamē pro relatiuis, i. pro psonis, sed non relatiue, accipiuntur: vt cum dicitur. De⁹ genuit Deum, alterum pro patre, alterū pro filio ponim⁹: similiter cū dicitur, Deus de Deo, lumen de lumine. In aliis quoque locutionibus sæpe reperiuntur nomina essentiæ ad significationē personarum deducta: vt cū dicitur, De⁹ nat⁹, De⁹ mortuus, Deus passus, vbi filius tantū significatur. Ita

& de

& de solo filio intelligitur, cum dicitur, Deus de Deo, & huiusmodi. Vnde August. quærens quomodo huiusmodi dicantur, in 6. li. de Trinit. Quomodo de Deo, lumen de lumine dicitur? Non enim simul ambo Deus de Deo, sed solus filius de Deo, scilicet patre: nec ambo simul lumen de lumine, sed solus filius de lumine patre.

Aug. lib. 6.
cap. 2. ver-
sus finem.

Quod tantum secundum nomen substantiæ dicitur illud de illo, non secundum nomina personarum.

ET est sciendum quod secundum nomina substantiæ tantum dicitur illud de illo, licet ibi illa nomina substantiam non significant. Secundum vero eadem nomina personarum nunquam dicitur illud de illo, sicut verbum de verbo, vel filius de filio, quia huiusmodi nomina diuersis personis conuenire nõ possent. Quod August. licet obscure, in eodem libro ita dicit. Hoc solum de eis dici non potest illud de illo, quod simul ambo nõ sunt, id est, illo solo nomine non possumus uti ad ostendendum vnũ de vno, quod simul ambobus non conuenit: sicut verbum de verbo dici non potest, quia non simul ambo verbum, nec imago de imagine, nec filius de filio, quia non simul ambo filius vel imago. Et sicut nomina substantiæ aliquando intelligentiam personarũ distinctè faciunt, ita etiam interdum totius Trinitatis simul. Vnde August. in eodem libro. ait, In patris nomine, ipse pater per se pronunciat: in Dei vero nomine, & ipse pater & filius & spiritus sanctus: ut cum dicitur: Nemo bonus nisi solus Deus: quia Trinitas est vnus solus Deus.

Aug. lib. 6.
c. 2. in fine.

(:.)

L 2

QVOD